

heemkundige kring
meise - oppem - wolvertem

Berla

driemaandelijks tijdschrift
nummer 36 juni 1994

Berla

heemkundige kring
meise - oppem - wolvertem
en omgeving

zetel van de kring
berla vzw
brusselsesteenweg 73
1860 meise

raad van beheer :

S. Van Hemeldonck - Van Antwerpen, ere voorzitter
R. Moyson , ondervoorzitter
R. Moerenhout, secretaris
A. Jacobs, penningmeester
R. Moreau   P. Carrière   M. Van den Broeck   J. Cornelissen   F. Coene   J. De Cuyper

ons tijdschrift :

verschijnt driemaandelijks
jaarabonnement en lidgeld 300 frank
ASLK 001-1189490-55
los nummer 100 frs
de auteurs zijn verantwoordelijk voor hun bijdrage

berla verzamelt :

alle documenten over de fusiegemeente Meise zoals oude weekbladen, knipsels, zichtkaarten, foto's, strooibrieven, affiches, landkaarten....

alle documenten over inwoners van de gemeente zoals doodsprentjes, familiearchief, foto's, akten van koop en verkoop, kavelbrieven..

alle voorwerpen in verband met ambachten en stielen van vroeger, boerenalaam, leefmilieu en gewoonten van onze voorouders

werp niets weg, contacteer eerst Berla !

onze bibliotheek en archief :

toegankelijk iedere woensdag van 14 u tot 17 u.(behalve op feestdagen en in de vakantieperiode).

onze heembabbelavond :

iedere tweede maandagavond van de maand om 20 u nodigen wij belangstellenden in de plaatselijke geschiedenis uit voor een gezellige "heembabbelavond" in ons lokaal. Resultaten van opzoekingen en andere heemkundige ervaringen kunnen er uitgewisseld worden.

info :

voor dringende vragen kan men telefonisch terecht bij :

Mevr. S. Van Hemeldonck op 02/269.29.26
Roger Moerenhout op 03/888.00.96

**BIJ DE HEMELVAARTDIENST VAN
RENE BELLEMANS
SINT STEFANUSKERK - OPPEM 6 MEI 1994**

Nog niet zo lang geleden zijn wij hier samengekomen om afscheid te nemen van de vrouw van René, Cilleke, zoals wij ze noemden. In die maanden, weken en dagen van de ziekte van zijn vrouw heb ik gezien en gevoeld welke enorme genegenheid René voor zijn vrouw had. Dat is nu echt waar; zelden mocht ik zoiets meemaken. En alles was zo diepmenselijk : hij belde eens aan en kwam even uitwenen. Dan ging hij naar huis en het was alsof hij weer energie gekregen had om met nog meer zorg en genegenheid zijn vrouw te omgeven. En in de kerk kwam hij dan voor het Mariabeeld een noevenkaars branden, omdat René een diepgelovig man was. Toen Cilleke gestorven was zei hij : "Wat moeten mensen die geen geloof hebben toch meemaken ?" Dat geloof was tastbaar aanwezig toen we samen het ziekensacrament gaven aan zijn vrouw. Ik weet dat hij toen stillekes naar de keuken ging om er even zijn tranen weg te vagen, want Cilleke mocht dat niet zien. René was een goed man, een rechtvaardige, zoals we dat kunnen lezen in de Bijbel. Iemand die rechtop kon staan met een eerlijk geweten voor God en de mensen.

Hij had ook een enorme kwaliteit : die van gezelligheid. Hij kon zo rustig en deugddoend praten over de natuur, over het Pajottenland, en hij kon zo genieten van de geneugten des levens. En als hij begon te vertellen over zijn reizen, over Indonesië, dan was het alsof hij anderen er wou laten van profiteren.

Hij was ook enorm geboeid door het verleden, door de geschiedenis. Wat heeft hij er toch deugd aan beleefd toen de mooie muurschilderingen in de Sint-Martinuskerk weer in hun volle luister van achter een donker-grijze latexlaag werden herboren. En niet alleen het schone boeide hem, ook de geschiedkundige achtergrond. Lange tijd was hij zeer actief in de heemkundige kring Berla. Hij was geboeid door het verleden van zijn gemeente. Hij zei me eens toen hij naar de muurschilderingen keek : "Kun je je dat voorstellen, dat dit gemaakt werd in volle tachtigjarige oorlog. Terwijl de mensen in ellende leefden, terwijl onze gewesten een duistere periode ingingen, was er een eenzaam kunstenaar die tijd maakte om schone dingen te scheppen". En dan begon hij daarrond te filosoferen, over het gratuite van de kunst, over het belang van schoonheid in de wereld. "Schoonheid en kunst verheffen de mens", zei hij. Toen al had hij me gezegd dat het met hem niet goed ging en hij vroeg

voor hem te bidden. We hebben in Meise nog heel wat intenties voor zijn vrouw. Nu zullen we haar en hem gedenken.

Was het omdat hijzelf geen kinderen kon hebben dat hij zoveel van hen hield ? Jarenlang heeft hij met zijn vriend, Jaak, de autorally en de zoektochten georganiseerd voor de Sinte-Maartenschool in Meise. Ik herinner me nog dat hij enorm veel pret had - en men zag dat aan zijn schalkse glimlach - toen hij in de O.L.-Heerweg een vraag had gesteld die hierop neerkwam : "Met wat gaat de pastoor hier niet akkoord ?" Ik was toen nog geen pastoor, maar ik had niet gesnapt dat de pastoor O.L.-Heer niet weg wou hebben uit Meise. René was een man met zachte, fijne humor.

En aan de mensen van Oppem zou ik dit willen zeggen. René hield enorm veel van deze witte kerk die staat op het laatste heuveltje aan de grens van Midden- en Laag-België. Van hieruit kon hij de wijde vlakten zien die reiken tot aan de Noordzee. Hier wou hij begraven worden. Maar als jullie de nieuwe klok zullen horen luiden, denk dan aan hem en aan zijn vrouw. Hij zou de peter geworden zijn van deze klok die de naam zou dragen van Cecilia. Als deze klok oproept om ter kerke te gaan, denk dan eens aan deze man van wie wij vandaag afscheid nemen.

René, welbedankt voor je diep geloof, voor je trouwe dienst, voor je gezelligheid waarmee je met mensen om kon gaan, voor je groot hart en voor je levensmoed.

H. Boon

René Bellemans,

René Bellemans werd geboren te Leerbeek op 26 januari 1921. Hij behaalde in 1939 het diploma van onderwijzer aan het St Thomas Instituut Nieuwland. Zijn job vond hij uiteindelijk in de luchtvaartsector. Op 16 april 1952 huwde hij met Cecile Van Nechel. Zij vestigden zich in de Hasseltbergstraat te Meise op 7 juni 1969.

René Bellemans was bijzonder actief in het organiseren van toeristische rally's. Maar ook heemkunde was één van zijn passie's. Reeds in 1974 poogde hij een heemkundige kring op te richten. Uiteraard was hij er in 1981 bij toen enkele heemfanaten andermaal een heemkring wilden oprichten. Ditmaal had het initiatief meer succes en op de officiële stichtingsvergadering van 13 maart 1982 werd hij eenparig tot voorzitter verkozen. Hij bleef dit tot 1992.

René Bellemans overleed te Brussel op 1 mei 1994. Hij werd begraven te Oppem op 6 mei 1994. Aldus verloor onze kring zijn eerste voorzitter en één van de mede-stichters.

Roger Moerenhout

SJOETERSTOREN (VERVOLG)

TOREN EN SPITS STAAN GESCHEIDEN

In 1986 was de ruwbouw ten einde. Alleen moest nu de spits op de onderbouw gezet worden. Het had ongeveer 2000 arbeidsuren gekost. Volgens berekeningen zou de stenen toren 132 ton wegen en de houten spits met bedekking een gewicht hebben van 12 ton. Het was een werk van lange adem geweest.

Op een toeristische kaart van de gemeente Meise stond Sjoeterstoren reeds kant en klaar afgebeeld. Terwijl de spits nog steeds beneden stond, aan de straatzijde. Meer dan zeven jaar zal de spits daar blijven staan, tussen het opgestapelde hout. Was het heilig vuur van de torenbouwer uitgeblust ? Natuurlijk kwamen in die tussentijd de commentaren los. De ene zei dat Jef schrik had dat de funderingen te zwak waren voor de spits. Een andere dacht dat hij geen vergunning had om de toren te bouwen. Nog iemand wist te vertellen dat hij geen budget meer had om de toren verder af te werken. Of geen hefkraan vond om de spits op de onderbouw te zetten. Waren zij niet een beetje jaloers op de krachttoer van Jef van Sjoeter?

Zijn vrouw Maria vond dat de toren moest "af geraken". Zij dreigde ermee de toren in stukken te hakken. Er kwam zelfs een koper opdagen voor de torenspits. Men was akkoord over de prijs. Wel vroeg de koper bedenktijd, voor een aanvraag tot plaatsing in zijn tuin. Er kwam geen reactie meer en de spits bleef onverkocht.

Tijdens de viering van 40 jaar BRTN-televisie in 1993, was er een heruitzending van "Alleen al het idee". De toren van Sjoeter kwam terug op T.V. . Hierdoor kwam "Sjoeterstoren" in een stroomversnelling, ook dank zij Tom Dufraing, de vriend van zijn dochter Sabine. Tom is tewerkgesteld bij de firma "Maes" uit Zandhoven die gespecialiseerd is in "hoogwerk". Een zware torenspits plaatsen op de onderbouw is immers geen alledaagse bezigheid.

De jonge generatie rond Tom ging aan de slag. De torenspits werd verder afgewerkt. Het ijzeren gedeelte werd gezandstraald en geschilderd. De spits werd waterdicht

gespoten met siliconen. Rond 10 november 1993 was de spits klaar om op de onderbouw geplaatst te worden. Tom zorgde voor een hefkraan. Het grote moment, de plaatsing van de spits, was voorzien voor zaterdag 13 november.

De grote dag

Op vrijdagmiddag 12 november, een dag te vroeg, verscheen tot ieders verrassing een reuzekraan. Omwille van de beschikbaarheid van de kraan en het aangekondigd slecht weer, had de kraanman de opdracht met een dag vervroegd. Sjoeter was in paniek. Alleen de kraanman bleef onbewogen. Iedereen werd opgetrommeld en alles werd in gereedheid gebracht. Tom werd aanstonds telefonisch verwittigd op zijn werk.

Deze telescoopkraan was van de firma "Van der Weghe" uit Wilrijk - Antwerpen. Zij had een hefkracht van 60 ton. Het plaatsen gebeurde in twee stappen. Eerst werd de spits verplaatst van de straatzijde naar de voet van de toren.

Grote steunvoeten werden uitgeschoven en geplaatst op houten plateaus, zodanig dat de wielen van de hefdruck vrij kwamen. Om 12.38 u. gingen Jef en zoon Erik in de toren. Erik kroop naar de top van de spits en stak een kabel door de lus en haakte nadien de kabel aan de lasthaak van de kraan.

Dit alles in bijzijn van de vele nieuwsgierige burens, vrienden, familieleden en toevallige passanten. Iedereen stond met spanning toe te kijken. Zou de spits het niet begeben? Vooral Jef liep bezorgd rond, zijn woorden tot het minimum beperkt. De spits kwam langzaam van de grond los en ging de hoogte in zoals het was voorzien. Hij werd nu naar de torenvoet gebracht en neergezet. De gelegheidscamera's deden hun werk, fototoestellen flitsen aan, om alles op band en foto vast te leggen. Ook werd de VTM-televisie opgebeld om de plaatsing van de toren te melden. De man van dienst vond dit nieuws niet belangrijk genoeg om een cameraploeg hiervoor te laten uitrukken.

Het eerste deel was vlot verlopen. Erik kroop terug naar de top en deed de kabel los van de lasthaak. De ervaren kraanman verzette nu de kraan korter tegen de toren en stelde deze terug op voor het tweede deel van de operatie. Nadien werd er een rustperiode ingelast. De kraanman wist te vertellen dat de spits bij de 7 ton woog. Hij gaf ons uitvoerig uitleg over de hefkracht van de kraan aan de hand van tabellen. Het was een man die zijn werk grondig kende.

De toren en spits zijn eindelijk samen

Ondertussen was Tom aangekomen en nam actief deel aan de plaatsing. Om 13.45 u kroop Erik terug in de mast en koppelde de kabel aan de trekhaak. Aan de twee hoeken van de spitsvoet werd een touw bevestigd om de toren te besturen van op de grond. Florent Talboom en Leo Seghers, twee burenboden spontaan hun diensten aan voor deze besturing. Om 13.50 u. begon de tocht van de spits naar zijn definitieve plaats.

De kraanman bewees nogmaals zijn vakmanschap. Hij moest nog enkele keren de toren oplichten, want de spits rustte op de verbindingsbogen. Dit werd meteen verholpen door dikkere eiken blokken op de muurzitting te plaatsen. Tom keek na of de spits in het middelpunt van de toren stond. Een half uur later stond de spits op de onderbouw en alles bleef stabiel.

Tom bevrijdde de punt van de toren van zijn trekkabel, nam een fles en liet deze stuk vallen op de toren. De toren was gedoopt met...water. Nadien werd de aanwezigen een drank aangeboden. De vader van Maria had gezorgd voor enkele flessen zelfgemaakte appel- en druivenwijn.

Bij het drinken kwamen de eerste commentaren los. Bij de vraag van een buur wanneer de klok zou luiden, werd hem verteld dat de klok was geschonken aan Pater Scheutist Jef Tonnelier uit Westrode voor zijn nieuwe missiekerk op de Filipijnen. Zij was verscheept per container samen met een door Westrodenaren gemaakte "Bélier" waterpomp, en ook met de vele andere giften.

Van deze gelegenheid maakte Jef ook gebruik om aan de Valkebeek, drie populieren, af te zagen die gevaarlijk overhielden. De reuzekraan hees de drie bomen één voor één over het werkhuis. Later werden zij op het plein aan stukken gezaagd. Daags na de

plaatsing werd de toren getest door de eerste novemberstormen. Hij heeft met succes het stormweer doorstaan wat een bewijs is van Jef's meesterschap. De spits werd ook verankerd met ijzeren latten in het metselwerk.

De verdere afwerking van de toren

Sjoeterstoren is 5.5 meter hoger dan de kerktoren en is hiermee de hoogste toren van Westrode. Vanuit de torenluikjes heeft men een mooi zicht op de Londerzeelse toren en de omgeving. Aan de gezichtseinder zijn de bruggen van Humbeek en Tisselt en de Sint Romboutstoren van Mechelen goed zichtbaar.

De toren moet nog verder afgewerkt worden met vier zijtorentjes en een balustrade rond het balkon. De computer van de beiaard moet ook hersteld worden. De ramen en de binnenafwerking wachten op hun voltooiing. En wanneer komt het haantje op de toren ? Sabine en vriend Tom zouden graag boven de toonzaal gaan wonen en in de toren zou Tom zijn bureau en werkkamer maken.

Nadat er twee kranteverslagen waren verschenen over de plaatsing van de toren vond de VTM-televisie dit nieuwswaarde. Op zondag 9 januari 1994 kwam de toren in de belangstelling tijdens het programma "Zondag, Jozdag". Florent en Jef waren op de visite bij Jos Ghysen. Deze verwelkomde hen als : "De heren die een kerktoren bouwden". Jef gaf hierop een ruime uitleg voor zijn passie voor torens van kerken, belforten en stadhuizen.

Hij zei ondermeer : "In zekere zin heeft mijn toren veel weg van een belfort met zijn vier zijtorentjes". Er werden beelden getoond van de toren en Jef voorzag die van kommentaar. Men zag de toren, de beiaard, een binnenzicht van een torenkamer en ook een vergezicht van de Londerzeelse en Westroodse toren. Ook wuifden Jef en Florent vanuit het torenvenstertje naar het publiek.

Jos Ghysen en Bé stelden vragen over de tijdsduur, de plaatsing en de prijs. Verder werd ook een beeld getoond van de plaatsing door Jef van de nieuwe kerktoren van Westrode. Dan werd het gesprek verlegd naar de windmolens. De tweede onafgewerkte windmolen kwam in beeld. Jef beloofde stellig deze nog dit jaar af te maken. Florent kreeg geen kans om dit te beamen, want Jef was een niet te stuiten spraakwaterval, één en al passie voor zijn projecten.

Dit gesprek duurde een tiental minuten. Nadien kwam een gepensioneerd echtpaar dat zijn vrije tijd invulde met het maken van torens.... in miniatuur.

Volgend jaar in de zomer moet het geheel klaar zijn beweert de praatgrage Jef. Maria, zijn echtgenote schiet in een lach. Zij weet maar al te goed dat Jef wel zijn dromen realiseert, maar zelden de vooropgestelde datum haalt. Hij beweert van niet want zijn schoonvader heeft hem een vat zelfgemaakte cider beloofd als de toren tijdig klaarkomt.

Als de toren volledig "af" is dan zal hij aardig wat gekost hebben. De prijs aan arbeidsuren, aan materialen uit zijn eigen werkhuis, daar begint Jef liever niet aan te cijferen. Hij heeft met veel plezier en energie aan zijn toren gebouwd. De trots om het maken van de toren is voor hem belangrijker dan de kostprijs. Ook al is dit een werk van lange adem geweest.

Als slot van de roman "Houtekiet" vertelt Gerard Walschap over Jan Houtekiet, de stichter van het dorp Deps. Hij bouwde voor zijn dorp een kerktoren. In plaats van naar de H. Mis te gaan stijgt hij naar de toren. Bij het venstertje gekomen,...." zet hij zich rustig op een balk en leunt uit het raampje.

Onder hem ligt Depts, daarachter de vlekjes en dorpen van de omtrek, daarrond de horizon vol torens, daarboven de oneindigheid van de schone en raadselachtige hemel. Een grote wijde vrede breidt zich uit in het gemoed."

Gaat Jef het voorbeeld van Houtekiet volgen en in zijn toren filosoferen over zijn dorpje en de omliggende torens? Zal hij ook op zoek gaan naar de oneindige grote wijdse vrede ?

Aan een journalist van Het Nieuwsblad verklaarde Jef : "Maar ik denk zeker dat ik na mijn dood in de hemel terecht kom, want Sint Jozef was ook een wagenmaker en hij zal mij hard kunnen gebruiken." Wij denken eerder dat Jef zal ingezet worden als torenbouwer en hersteller van de hemelse torens, daarmee zal hij werk genoeg hebben voor vele jaren.

En zijn aardse toren zal nog vele jaren de voornaamste bezienswaardigheid van Westrode blijven. Men zal nog lang met veel lof spreken over Jef die eigenhandig en voor zijn plezier de "Sjoeterstoren" bouwde van 1982...tot ...1994 !

Bibliografie

1. Jef, schrijnwerker van Westrode, bouwt zijn eigen klokketoren : door VJM en verschenen in "Het Nieuwsblad" van 06.08.82.
2. Bouwer van eigen klokketoren overgiet "dorpje" met zuivere klank; door VJM en verschenen in "Het Nieuwsblad" van 07.09.84.
3. Beiaard van Sjoeter; door EVL en verschenen in "Het Volk" van 15.07.86.
4. Jozef Moerenhout; door Guido Van den Troost en verschenen in "Info Gemeente", nummer 52 van maart 1990.
5. Jozef Moerenhout bouwde een toren in zijn tuin; verschenen in de "Gazet van Antwerpen" van 27.11.93.
6. Jef bouwde zelf zijn eigen toren; door JPS en verschenen in "Het Nieuwsblad" van 08.12.1993.
7. Atelier met heuse kerktoren; door DEW/TG en verschenen in "Het Laatste Nieuws" van 18.12.93.
8. Jef torent uit boven Westrode; door BM en verschenen in "Het Volk" van 13.01.94.

Michel Van den Broeck

Westrode, 1994.

DIE VAN "VAN HUMBEECK".

Toen wij kinderen waren was Meise nog een echt dorp, klein en overzichtelijk, iedereen kende iedereen, in ieder geval scheen iedereen ons te kennen.

Behalve een kleine kern rond de kerk waren er voornamelijk de oude en de nieuwe Brusselsesteenweg, de Krogstraat, de Pastoorsberg en de Blauwenberg. De oude Brusselsesteenweg was een lange kronkelende oplopende kasseistraat. Tussen de aan elkaar gebouwde huizen, winkeltjes en café's waren hier en daar gaten, openingen waardoor je onmiddellijk de weiden en velden kon zien en ruiken. Ons huis stond daar, net voor de bocht, waar onze straat rechts naar boven draaide om daar de Nieuwe Laan te kruisen en verder, voorbij de Sint Elooikapel, richting Wolvertem te hobbelen, en de Mankevosstraat die links naar beneden liep.

Nu stonden daar enkele huizen uit de generatie van onze ouders, stijf, pseudo-deftig en precies aangevend wat en hoe de bewoners over zichzelf dachten en tot welke sociale klasse ze wensten gerekend te worden. In de bocht van de Mankevosstraat stonden de twee oude huisjes van onze grootouders met schuur en stal ernaast. Ons ma zei dat, toen zij jong was, het dorp daar eindigde; waar nu het huis van meester Ooms stond waren kanten en struiken met bovenop velden en als jonge meisjes mochten zij, zeker als het donker werd, zover niet komen. "Onze pa en zijn broers", zei ze, "leefden daar in hun hoek en trokken zich van het dorp niets aan. Dat waren halve wilden".

Af en toe gebeurde het dat wij thuis vermaningen kregen omdat wij deze of gene Meisenaar op straat voorbij gelopen waren zonder te groeten. Onze tante Lisa, die naaister was en hierdoor volk over de vloer kreeg, kwam zich bij onze moeder hierover beklagen en bezwoer haar zuster ons wat beter op te voeden. "Zij die geen kinderen hebben, of maar één, " zei ons ma later, "die weten het altijd hoe het moet en die kunnen alles".

Nu echter, in het bijzijn van onze tante, die bleef wachten tot haar wens uitgevoerd werd, kweet ons ma, die de beledigingen haar door haar oudste zuster aangedaan niet kon verdragen, zich ijlings van haar taak en smeekte ons, om de liefde van God, haar van verdere affronten te ontzien.

"Die van Van Humbeeck", voegde onze tante hier nog aan toe, ons gemeen met onze familienaam noemend, en aldus duidelijk aangevend dat de te verwerpen trek, waarover hier sprake was, zeker niet van hun kant afkomstig kon zijn, "die van Van Humbeeck die hebben het hoog in hunnen bol, die zijn te fier om de mensen goedendag te zeggen".

Verstomd als een schaap aanhoorde ik de beschuldigingen, begreep de haat niet waarmee gesproken werd, wist niet wie ik geen goedendag had gezegd, wist niet hoe ik in 's hemels naam al die mensen met hun namen en bijnamen moest kennen.

Later, toen we eindelijk durfden weigeren de door mijn moeder gebreide, warme, kriebelende onderlijvekens te dragen en we ons voor onze tante Lisa moesten uitkleden om een nieuw kleed, nieuwe rok of bloes, dat ze van een lapje overschot, gratis, "en vergeet niet merci te zeggen", voor ons naaide en ze onder onze

bovenklederen onze naakte lijven ontwaarde, zei dezelfde heel katholieke tante, die altijd naar de kerk liep en voor de onderpastoor naaide en verstelde : "Die van Van Humbeeck die moeten geen kleren aan hun lijf hebben, die van Van Humbeeck die hebben het veel te heet".

Tussen onze huizen en het dorp stonden enkele oude villa's waarvan de bewoners zich zelden lieten zien en die door ons dan ook niet als echte Meisenaren beschouwd werden. Alleen de juffrouwen Van Dievoet waren, alhoewel ze in een grote vierkante villa, met enorme tuin woonden, echte "Meisenaren". Juffrouw Marie, de oudste, "een oude schoolinspectrice", fluisterden we onder elkaar, zagen we statig de steenweg, richting dorp, afwandelen en nog statiger de middenbeuk van de kerk doorschrijden tot aan haar bidstoel, die op de eerste plaats van de eerste rij van de vrouwenkant stond. Daar zat ze kaarsrecht de hoogmis te volgen, keek niemand aan, stond als eerste recht, en pas als zij haar stoel gedraaid had om naar de preek te luisteren, draaide iedereen met veel gestommel en gezucht, zijn stoel en ging zitten.

Juffrouw Irma werkte in de tuin, dikwijls bleven we aan de grote, gesloten, zwarte poort staan en keken naar binnen naar de prachtige bloemen en de vele bomen. Het was net een park.

Juffrouw Irma droeg crèmekleurige, gehaakte handschoenen en een brede zonnehoed. Ze knipte rozen of wiede onkruid. De tuin was afgeboord met een taxushaag van zeker één meter dikte; onderin waren ruimten waar we inkropen als in een schuilhut, om naar de voorbijstappende mensen te loeren. Juffrouw Irma rijfde ook de stoep en met haar rijf tekende ze evenwijdige lijnen en geometrische patronen waarin wij, zo gauw ze weg was, gingen lopen, steeds naar onze voetstappen, die in de zachte aarde geprent werden, omkijkend.

Mijn grootmoeder had ook een kerkstoel, deze stond op de derde rij in het midden, zwart geverfd, met rood fluweel bekleed, met een kastje om je handschoenen of je kerkboek in te bergen, met bovenop een koperen plaatje waarop "Van Buggenhout" gegraveerd stond.

"Ga maar op de stoel van Bobonne zitten", zei ons ma. "en als er iemand anders op zit die niet van de familie is moogt ge ze eraf sturen, en ge zet u daar en ge kijkt voor u en ge bidt in uw kerkboek; en als Bobonne of tante Lisa moesten komen gaat ge er af en ge zet u één of twee stoelen verder".

Mijn vader ging ergens middenin of achteraan zitten langs de mannenkant. Helemaal achteraan rechtstaan durfde hij waarschijnlijk niet, want dat deden alleen de laatkomers die hiermee zogoed als openlijk toegaven dat ze eerst nog in het café hadden gezeten. Dat waren er die, behalve met Pasen, nooit te communie gingen. Het gebod "Biecht minstens eens per jaar uw zonden en nut rond Pasen het brood des Heren", pasten ze letterlijk toe.

Voor mijn vader begon de tocht naar zijn stamcafé pas na de mis. Toen wij groter werden en de parabel van de Farizeeërs en de Tollenaars kenden, gingen we, om ons ma te trotseren, opzettelijk achteraan staan tussen al dat soort. We kregen daar prompt ruzie over, antwoordden even prompt dat het daar vooraan allemaal Farizeeërs waren en kregen nog prompter een slag van haar hand.

Als jonge man had onze pa geen zin om te boeren zoals zijn moeder thuis deed en zoals ze vijf generaties voor hem gedaan hadden, vooraleer ze inderdaad van Humbeeck kwamen waar ze ook landbouwers waren. Mijn broer en ik kwamen dit te weten nadat we in de gemeentearchieven waren gaan snuffelen en daarna in het doopregister, dat sinds tijden in de sacristie bewaard werd.

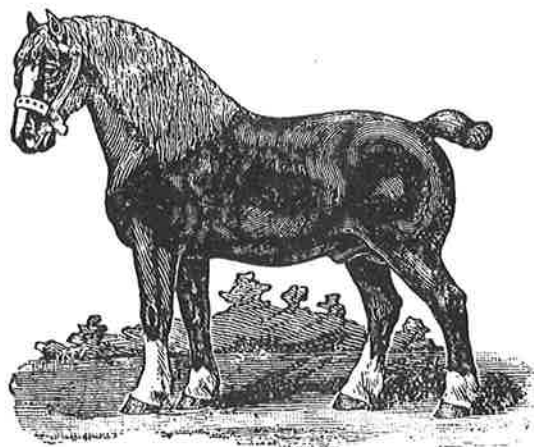
Evenmin had hij aanleg om commerce te doen met de vruchten des velds, zoals zijn vrolijke vader en zijn jongste zuster, die met de kar naar de stad reden en op de terugweg een koele pint gingen pakken, terwijl mijn grootmoeder thuis met het werk bleef zitten.

Mijn vader wilde bloemist worden en zijn ouders gaven hem een stuk grond waarop hij zes serres bouwde en waarin hij bloemen begon te kweken. "Eigenlijk zijn dat druivenserres", zei mijn moeder, "bloemenserres zijn kleiner, kijk maar bij Jef Velo, dat zijn echte bloemenserres, maar ja, onze Waar ziet het altijd in het groot". Door ons keukenraam keken we uit over de daken van de glazen serres die achter ons huis afwaarts op het lichtglooiende terrein stonden. Ernaast liep een pad en om de modder tegen te gaan strooide onze pa het geregeld vol met as, dat als sintels, grillige plakken "schramoellie", in grote overvloed uit de ovens van de serres te voorschijn kwam.

Deze schramoellie was legendarisch in onze buurt. Als het winter was, de straat vol ijzel en onbegaanbaar, als de paarden die uit de Mankevos kwamen de laatste helling van de straat niet op geraakten en met hun poten vruchteloos voorwaartse bewegingen maakten waarbij hun hoeven telkens van de bevroren kasseien gleden, kwamen mijn ooms en de andere mannen uit de buurt aangelopen met kruiwagens en allerhande gerief. Als bezetenen schepten ze sintels en haasten zich naar de paarden voordat deze zouden vallen of wild worden. Ze strooiden as voor, achter, en tussen de paardepoten, de boer trok aan de leidsels, vloekte, porde, smeekte, tot de dieren dampend, sidderend, al hun krachten inspannend, vooruit en verder kwamen.

Als ze dan eindelijk veilig en boven waren brak de algemene spanning en keek iedereen de dieren opgelucht na. De mannen riepen nog wat naar elkaar, voelden plots weer de vrieskou en klopten zich warm of wreven in de handen en keerden naar hun bezigheden terug. Ik was altijd zo fier dat onze schramoellie daar de situatie gered had en voelde mij erg verbonden met onze pa. Voor mij was hij de held van de dag.

Monique Van Humbeeck +

FAMILIEKUNDE

De familienaam GIERTS

Deze naam komt in onze gemeente pas voor in 1793 toen Jan Frans Gierts uit Leerbeek in St.- Brixius - Rode huwde met Petronella Schoonjans, de dochter van Petrus, de vroegere "borgemeester", en van Petronella de Hertoghe, pachtersdochter uit het klein hof van Amelgem.

Frans Jan was te Leerbeek geboren in het gezin van Jan Baptist Gierts en Francisca Sterckx (wellicht familie van kardinaal Sterckx, die op het klein hof te Amelgem werd geboren, en wiens vader uit dezelfde streek afkomstig is). Zijn schoonbroer was priester evenals zijn broer die onderpastoor was te Appels en te Kobbegem, en pastoor te Mollem.

Hij was bij de drie grootste pachters van St.- Brixius - Rode, op het hof waar nu de rijwielfabriek van Eddy Merckx is. Zijn hoeve werd geplunderd door Franse soldaten tijdens het Frans bewind (zie brochure "Uit de geschiedenis van Rode-Eversem-Limbos" 1993). Wij kennen thans een tachtigtal afstammelingen in onze gemeente.

De familienaam SPILLEBEEN

Op het hof te Hamme komt in 1930 een pachter uit Koolskamp (bij Roeselare). Odiel Spillebeen, samen met zijn tweede vrouw, 7 kinderen uit zijn eerste huwelijk en 5 uit zijn tweede huwelijk. Te Hamme worden tot 1942 nog 6 kinderen geboren. Een aantal van deze kinderen verlaat onze streek en gaat terug naar West Vlaanderen. De overigen hebben zich in de omliggende gemeenten gevestigd; wij kennen thans 43 nakomelingen, waaronder mijn kleinkinderen. De voorouders zijn gekend tot 1610. Er is waarschijnlijk familieverband met de schrijver Willy Spillebeen.

De familienaam JACOBS

Dit is een van de meest voorkomende namen in Wolvertem, Meise, Ossel, Brussegem en Merchtem. Hier schijnt de bakermat te liggen van enkele stammen. Berla bezit een genealogie "Het Geslacht Jacobs" geschreven door Jozef Hendrickx voor zijn vrouw, Ghislaine Jacobs, wier voorouders uit onze streek afkomstig zijn. Haar stam gaat terug tot 1375. Er waren verscheidene grote pachters tussen, o.m. op de pachthoven Hof ter Hasselt te Meise, Hof te Steene te Oppem, Hof ter Hagen en Hof ter Veijlst te Brussegem. Wij kennen de stambomen tot de 18e eeuw van een aantal Jacobs en uit onze streek, en zoeken naar mogelijke aansluiting met deze genealogie. Het verwondert ons dat er nog geen artikel over Jacobs verschenen is in de reeks Oude Brabantse Geslachten.

Andere Namen

Van volgende namen uit onze streek zijn stambomen gepubliceerd : Van Ginderachter, De Smedt, Van Ophem, Stuckens, De Boeck, Van der Elst, Stallaert, Mertens, Van den Bossche, De Winde, Van Hamme, De Pauw, Leemans, Van Campenhout. Naamgenoten die hierbij willen aansluiten moeten meestal de laatste honderd jaar nog zelf opzoeken. Wie hierbij hulp wenst kan bij ons terecht.

Familienamen te Meise in de Parochieregisters

De alfabetische lijst van geboorten, huwelijken en overlijdens van Meise (Indices op de parochieregisters) is te koop in het Rijksarchief en kost 300 fr. Dit is een handig instrument voor familievorsers. Bij de geboorten van 1590 en 1796 vonden wij 649 verschillende familienamen (eenzelfde familienaam met verschillende schrijfwijzen werd als één naam aanzien, bv. Cnops, Knops, Knobs). De 10 meest voorkomende namen zijn : JACOBS, THIELEMANS, VAN HEMELRIJCK, LEEMANS, BUELENS, BRUYLANT, VAN DEN BROECK, DE BOECK, VAN ROYE en VAN CAMPENHOUT. De eerste komt 238, keer voor de laatste 88 keer.

Achiel JACOBS

FOLKLORE

Marktliedjes

Waar is de tijd van de marktzangers, die voor een hoop toehoorders op de markt of op de kermis liedjes zongen met vertoon van een rolprent en wat muziek, om dan hun tekst te verkopen.

In een tijd zonder radio, TV, platendraaier of CD vervulden zij de rol van informant, opvoeder en entertainer. Ze speelden graag in op de honger naar sensatie zoals onze huidige praatprogramma's op TV. Vele liedjes zijn gebaseerd op waar gebeurde feiten, gewoonlijk diefstal, moord of brand.

Onderstaand liedje (dat mijn moeder destijds zong) gaat over een sluwe diefstal van aardappelen, dus uit een tijd van armoede, ellende en hongersnood, toen de mensen nog in spoken geloofden.

Men hoort in dezen slechten tijd
weeral van wondere zaken;
de mensen vinden alles uit
om aan de kost te geraken.

En er is ne lepen toer
gebeurd bij enen boer:
het was er weer gaan spoken
gelijk als in den ouden tijd

van geesten en van spoken
als gij niet slimmer zijt
als gij niet slimmer zijt.

Een boer zijn hof is afgebrand
nog maar een jaar geleden
Een oude vrouw bij dezen ramp
was er in de brand gebleven.

Maar op Allerzielentijd,
van 't vagevuur bevrijd
is haren geest verschenen
tot groot verdriet van dezen boer;
't zal later wel uitkomen:
aanhoor mijn kluchtig lied
aanhoor mijn kluchtig lied.

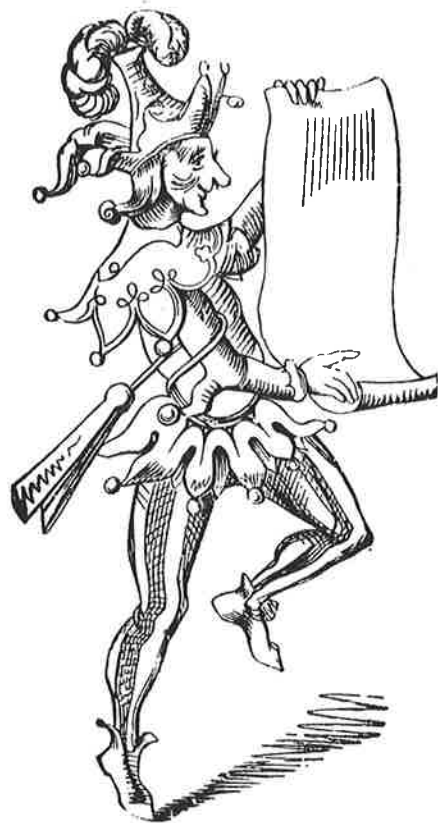
Een vrouw geheel in 't wit gekleed
kwam er dezen boer te plagen
en iedereen zat daar in 't zweet
niemand durfd' haar verjagen.

En ze riep vol druk en drauw
ik ben die oude vrouw
die voor een jaar geleden
is doodgebleven in den brand
en g' hebt nog niet gebeden
voor mijne ziel, wat schand
voor mijne ziel, wat schand.

Gaat spoedig in uw huis
en maakt u al een kruis
houdt alles wel gesloten
en maak tenminste geen gedruis
Mijn ziel die gaat naar boven
naar 't hemels paradijs
naar 't hemels paradijs.

Den boer stond 's anderendaags te zien
en hij sprak : "ik ben bedrogen
ne zak patatten acht of tien
zijn er uit mijne kuil gevlogen !"

Maar 't spook was nu verblijd

van 't vagevuur bevrijd
en z'heeft nog laten weten
op de gezondheid van den boer
Voor gans de winter eten
is dat gene fijnen toer ?
is dat gene fijnen toer ?

Achiel Jacobs.

SPAARMAATSCHAPPIJ ZORG VOORUIT VAN MEYSSE

Deze maatschappij was gevestigd in de herberg "In de Rozenboom" in de Boechtstraat waar momenteel het Chinese restaurant en de Bacob-bank gelegen zijn. De foto van deze staminee werd genomen bij de bevrijdingsfeesten.

Deze maatschappijen hadden een vrij strikt reglement. Als voorbeeld volgt hier de tekst ervan, hij is in ons bezit. Het is een handgeschreven ingekaderde versie.

Reglement

De spaarmaatschappij is ingericht onder de volgende standregelen :

Art. 1 - De inzet is bepaald op ten minsten 0,50 en ten hoogsten 5 franks per week.

Art. 2 - Het bestuur zal bestaan uit : een voorzitter, een ondervoorzitter, een sekretaris, een ondersekretaris, een kasmeeester, een boetmeester en bijgevoegd boetmeester en twee toezieners.

Art. 3 - Het geld zal alle veertien dagen op intrest geplaatst worden, door den kasmeeester en op rekening der maatschappij. Den 2de en 4de zondag van elke maand, zal er nazicht kunnen gedaan worden van het gestorte en geleende geld en maandelijks zal het bestuur de boeken nazien.

Art. 4 - Ieder lid moet zich op het gestelde uur in het lokaal bevinden op straf eener boet van 5 centiemen en van 10 centiemen bij afwezigheid ; nochtans in geval van ziekte of van werkloosheid zal men van deze boeten ontslagen zijn, mits den voorzitter ervan te verwittigen.

Art. 5 - Ieder lid zal kunnen geld van zijnen inzet terug bekomen, mits wekelijksch 2 centiemen intrest te betalen per frank en er het bestuur op voorhand van te verwittigen, nochtans zal er altijd ten minste 5 franks moeten ter kas blijven van zijn geplaatst geld, ook kan het niet opnieuw in de kas gestort worden, zonder bijvoeging der intresten. Geen hooger bedrag dan 20franks zal terug betaald worden, tenzij door nood of ziekte en in dit geval zal er geen intrest verschuldigd zijn.

Art. 6 - Wie 13 naeenvolgende weken uit de vergadering blijft, of geene storting doet, wordt uit de maatschappij gesloten, zonder iets van zijn gestorte geld te kunnen teruggeisschen.

Art. 7 - Volgende straffen worden ter vergadering toegepast : A, voor het vloeken of voor de vergadering voor het einde te verlaten 5 centiemen, B, voor het rooken, hard op klappen of lachen 2 centiemen : die straffen zullen door den boetmeester toegepast worden. Indien hij hieraan te kort blijft, zal de voorzitter ze toepassen.

Art. 8 - Wie zijn geld zendt met de wekelijksche vergadering zal 6 centiemen boet betalen en 25 centiemen indien het met de driemaandelijksche vergadering is.

Art. 9 - Een lid die trouwt of soldaat moet worden kan zijn geld terugtrekken zonder intrest, bij sterfgeval wordt het geld terugbetaald, ten zij de erfgenamen verlangen voorts te storten.

Art. 10 - Bij 't afsterven van een lid worden alle de leden ter begraafing verzocht. De afwezigheid wordt gestraft met één frank boet.

Art. 11 - Wordt de maatschappij door vele leden verlaten, den eigendom blijft aan de vier laatst blijvende leden.

Art. 12 - Indien een lid van 't bestuur zes weken afwezig blijft, hebben de leden het recht, in zijne vervanging te voorzien.

Art. 13 - Ieder lid trekt zijnen intrest, ingevolge zijne gedane stortingen ; het boetgeld wordt in 't algemeen verdeeld.

Gesticht te Meysse den 8 Januarij 1911 bij Joannes De Cuyper - Boechtstraat.

Het Bestuur :

De voorzitter, J.B. Buelens	De ondervoorzitter, P. Hellinckx
De kasmeeester, J. De Cuyper	De sekretaris, J. Stevens
De hulpsekeretaris, Jos Verlinden	De boetmeester, H. Leemans
De bijgevoegde boetmeester, F. Peeters	
De toezieners, H. Van Lindt	L. Van Nieuwenhuyzen

Stempel Gemeentebestuur van Meysse Brabant

Strombeek-Bever - Drukkerij Ed. Servaes

Er was tevens een stamlid, zoals dat eveneens gebruikelijk was in het verenigingsleven. Een plaatselijk talentvol lid zorgde regelmatig voor nieuwe strofen
STAMLIED DER SPAARVERENIGING " ZORG VOORUIT"

Wijze : Achter de kazerne.

In de maand december, komen ieder jaar,
blijje Meise-spaarders gezellig bij elkaar.
Het is alsdan de grote dag,
dat elk zijn centen krijgen mag.
En vrolijk klinkt hun lied : de spaarders treuren niet.

Tweeënvijftig weken, wordt het hele jaar.
Dan is bij De Cuyper een schatje bij elkaar
Komt nu de winter in het land,
het sparend Meise is uit de brand.
En vrolijk klinkt hun lied : de spaarders klagen niet.

En de vrouwen allen, vragen ventje zoet,
koop me nu een kleedje, een mantel of een hoed.
W'hebben het ganse jaar gespaard,
dat is uw vrouw u toch wel waard?

En vrolijk klinkt zijn lied : een spaarder weigert niet.

Ook de mannen vragen, vriendelijk aan hun Trien :
krijg ik van die weelde soms ook mijn deel misschien ?
Ik heb toch ook mijn best gedaan.
Nu zijn de zorgen van de baan.
En vrolijk klinkt hun lied : de spaarders vitten niet.

Zijn nu al de beurzen boordevol gevuld,
dan wordt er vanavond gedronken en gesmuld.
En bij een pint en naast een lach,
komt dan de kalfskop voor den dag.
En vrolijk klinkt hun lied : de spaarders vasten niet.

Sinds zovele jaren is dat zo geweest,
Vlamen kunnen sparen, maar houden ook van feest.
Dat is ons wezen, onze aard,
die elke Vlaming steeds bewaart.
Daarom zingen wij nu luid : hoera voor ZORG VOORUIT.

12.1954

Zo klonken de woorden van het oude lied,
maar de slotakkoorden zijn dezelfde niet.
Want bij een treurmars - wat een strop -
rolt ZORG VOORUIT zijn matten op.
En spijtig klinkt ons lied : de tijden keren niet.

Adieu, Jean De Cuyper, en uw Rozenboom (en uw oud lokaal)
Vaarwel al de leden. Goed heil, nu onze droom (allemaal)
Drink nog een pint, zing nog een lied.
Vergeet uw oude spaarkas niet.
Nog altijd klinkt het luid : hoera voor ZORG VOORUIT.

5.12.1955

Het kanaal van Suez, brengt ons nu een strop.
Wij zitten met onz' centen en krijgen ze niet op.
Suiker en zout onder de toog,
en onze Ford die staat nu droog.
Daarom drinken wij bier en maken veel plezier.

12.1956

Jozef Wellens.

c.v. Jef Wellens - liefhebber toneelschrijver - acteur en regisseur

K.W. B. - lid

1960 "Als de jakhalzen huilen"

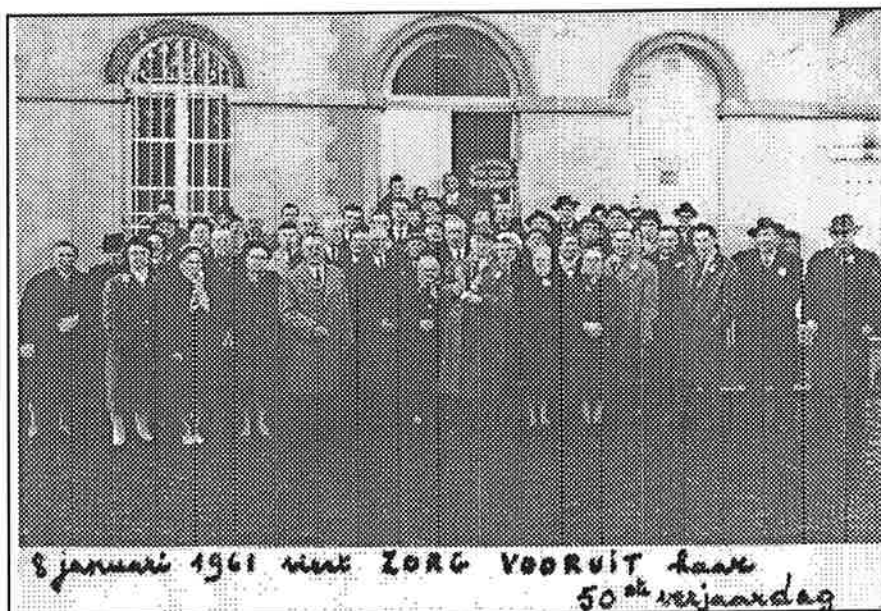
1962 K.W.B. 10 jaar speelde "De vrek" van Molière

+ op 63 jaar.

Samenhorigheid en volledige inzet brachten genietbaar toneel op de voorgrond (In Memoriam van Louis Becq in Schoon Meise 8.2.1975).

"DE ROZENBOOM" - Boechtstraat

8 januari 1961 met ZORG VOORUIT naar
50de verjaardag

AANKONDIGING TENTOONSTELLING VERKIEZINGEN

Tijdens de kulturele herfstviering zal onze heemkundige kring Berla een tentoonstelling houden over de gemeenteraadsverkiezingen. U kan terug een kijkje nemen in de propaganda die vroeger gevoerd werd en tevens zal U er ook een aantal oude en zeldzame affiches over de nationale verkiezingen kunnen bewonderen. Wij danken langs deze weg ons Berlalid Jean Van Diest, die zo vriendelijk was zijn persoonlijke verzameling ter beschikking te stellen.

Wij maken van de gelegenheid gebruik om nog eens een oproep aan onze inwoners te doen. Indien U over zaken bezit die rechtstreeks met het verleden te maken hebben en die wij zouden kunnen gebruiken om het "streekmuseum" in te richten, geef ons dan een seintje. Wij komen zeker bij U langs.

Hierover kan U ook met ons praten tijdens de tentoonstelling.

Tot dan.

Peter Carrière.

INHOUDSTAFEL

Bij de hemelvaartdienst van René Bellemans - Bie Boon	1 - 2
René Bellemans - Roger Moerenhout	3
Sjoetertoren (vervolg)- Michel Van den Broeck	4 - 9
Die van "Van Humbeeck" - Monique Van Humbeeck +	10-12
Familiekunde - Achiël Jacobs	13-15
Spaarmaatschappij "Zorg Vooruit" - Jef De Cuyper	16-19
Aankondiging tentoonstelling verkiezingen - Peter Carrière	20
Inhoudstafel	20

boechtstraat 21
1860 meise
tel. 269.08.93

hoogstraat 1
1861 wolvertem
tel. 269.00.40

berla wordt gesteund door

zakenkantoor bogaerts
boechtstraat 15 - 1860 meise
tel. 02/269.99.70

beenhouwerij jean de meuter
's herenweg 1
st brixius rode
tel. 02/269.14.76

uit sympathie

R U I M T E
I N J E
B A N K Z A K E N .

f. de weerd
nieuwelaan 110
1860 meise
tel. 269.01.63

**de cuyper
&
ilbe**

**drukkerij
kopiedienst**

VERNIEUWDE WINKEL

**Nu nog meer keuze
van wenskaarten**

Fotokopiedienst

Faxdienst

Inbinden van eindwerken

ALLE DRUKWERKEN :

Familiedrukwerk

Drukwerk voor bedrijven

Drukwerk voor groeperingen

Rouwdrukwerk

SPECIALE SERVICE :

onze afdeling „sneldruk”

brusselsesteenweg 62 - 1860 meise

tel. 269 29 51 - fax 269 35 41

OPEN : ma. tot vr. van 9u tot 12.30u en van 13.30u tot 18.30u – zat. van 10u tot 12.30u